ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 19.12.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

228

Zákon

ze dne 21. listopadu 1946

o rozhodčích soudech pro úpravu některých závazků národních podniků.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) Rozhodčí soudy povolané podle

§ 5, odst. 2 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků,

§ 5, odst. 2 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského,

§ 30, odst. 1 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 102 Sb., o znárodnění akciových bank, a

§ 14, odst. 2 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 103 Sb., o znárodnění soukromých pojišťoven,

rozhodovati o zrušení nebo o jiné přiměřené úpravě hospodářsky neodůvodněných závazků národních podniků zřizují se u krajských soudů vykonávajících pravomoc ve věcech civilních (dále jen krajské soudy) v sídlech zemských soudů. Působnost rozhodčího soudu se vztahuje na celý obvod zemského soudu, v jehož sídle je zřízen.

(2) Den, kdy rozhodčí soud zahájí činnost, vyhlásí president zemského soudu v Úředním listě, na Slovensku v Úradnom vestníku.

§ 2.

(1) Rozhodčí soud se skládá z předsedy, jeho náměstka, potřebného počtu soudců z povolání a z přísedících.

(2) Předsedu rozhodčího soudu, jeho náměstka a ostatní soudce z povolání ustanoví president zemského soudu, v jehož sídle je rozhodčí soud, ze soudců z povolání činných v sídle zemského soudu. Ustanovení tohoto zákona o předsedovi rozhodčího soudu platí i o jeho náměstkovi.

(3) Přísedícími rozhodčího soudu jsou osoby ustanovené předsedou rozhodčího soudu a zapsané do seznamu, který se vede u rozhodčího soudu podle ustanovení tohoto zákona.

§ 3.

Přísedícím může býti jen československý státní občan, který dosáhl 30. roku věku, má potřebné znalosti a zkušenosti, je mravně bezúhonný a státně a národně spolehlivý a má bydliště pokud možno v obvodu příslušného krajského soudu.

§ 4.

(1) Předseda rozhodčího soudu stanoví, přihlížeje k pravděpodobné potřebě přísedících, počet přísedících pro jednotlivá odvětví znárodněného podnikání a požádá jednotnou odborovou organisaci a příslušné ústřední hospodářské organisace, které určí ministr spravedlnosti v dohodě s příslušnými ministry, aby mu v přiměřené lhůtě navrhly podle pravděpodobné potřeby dostatečný počet vhodných osob. Pokud jde o hospodářské organisace na Slovensku, vyžádají si ministři vyjádření příslušného pověřence. Nedojdou-li návrhy včas, vyžádá si předseda rozhodčího soudu návrh od zemského národního výboru, na Slovensku od sboru pověřenců.

(2) Z navržených osob ustanoví předseda rozhodčího soudu potřebný počet přísedících, odděleně pro jednotlivá odvětví znárodněného podnikání.

(3) Osoby, které byly ustanoveny přísedícími, buďtež o tom předsedou rozhodčího soudu zpraveny. Zároveň buďtež osoby ty zapsány do seznamu přísedících rozhodčího soudu, a to podle oborů.

§ 5.

(1) Přísedící může odepříti přijetí funkce nebo vzdáti se jí jen z důležitých důvodů; posouditi je náleží předsedovi rozhodčího soudu.

(2) Předseda rozhodčího soudu zbaví s předchozím souhlasem presidenta zemského soudu přísedícího funkce, objeví-li se, že nevyhovuje některé z podmínek § 3, nebo zanedbává-li trvale své povinnosti.

§ 6.

Pokud jsou přísedícími zaměstnanci, musí jim býti poskytnut volný čas potřebný k výkonu funkce přísedícího a nesmí je stihnouti žádná újma proto, že vykonávají funkci přísedícího nebo že jejím výkonem zameškají práci ve svém zaměstnání.

§ 7.

(1) Přísedící slíbí před zahájením jednání jednou provždy do rukou předsedy rozhodčího soudu, že budou vykonávati svou funkci svědomitě a nestranně, že zachovají mlčenlivost o věcech, o nichž se při řízení dovědí, a neprozradí úřední tajemství porad a hlasování.

(2) Přísedícího, který se nedostaví k jednání bez řádné omluvy vůbec nebo ve stanovenou hodinu, který opustí předčasně jednání nebo který jinak zanedbává své povinnosti, potrestá předseda rozhodčího soudu pořádkovou pokutou do 5.000 Kčs a uloží mu náhradu nákladů řízení zmařeného jeho vinou. Předseda rozhodčího soudu může pořádkovou pokutu a výrok o náhradě nákladů odvolati, jestliže se přísedící dodatečně omluví a předseda uzná jeho omluvu za dostatečnou. Pořádkové pokuty plynou do státní pokladny.

§ 8.

(1) Náklady spojené se zřízením a činností rozhodčího soudu hradí stát.

(2) Kancelářské místnosti a kancelářský personál pro rozhodčí soud obstará president krajského soudu, u něhož je rozhodčí soud zřízen.

§ 9.

(1) Odměny předsedy rozhodčího soudu, jeho náměstka a soudců z povolání určí směrnice, které vydá ministr spravedlnosti v dohodě s ministry průmyslu, výživy, vnitra, financí a zdravotnictví a po slyšení nejvyššího úřadu cenového.

(2) Funkce přísedících rozhodčího soudu je čestná. Přísedící mají však nárok na náhradu hotových vydání a přísedící z řad zaměstnanců a drobných podnikatelů též na náhradu ztráty výdělku; náhradu určí v obou případech předseda senátu podle směrnic, které vydá ministr spravedlnosti v dohodě s ministry průmyslu, výživy, zdravotnictví, financí a sociální péče po slyšení nejvyššího úřadu cenového. Nárok na náhradu jest uplatniti do 15 dnů po skončení jednání rozhodčího soudu.

§ 10.

Dohled na rozhodčí soudy přísluší presidentům zemských soudů, v jejichž obvodě je sídlo rozhodčího soudu; nejvyšší dohled přísluší ministru spravedlnosti, a to podle obdoby ustanovení platných o dozoru nad řádnými soudy.

§ 11.

Soudy a orgány veřejné správy jsou povinny vyhověti dožádáním rozhodčího soudu.

§ 12.

(1) Rozhodčí soud jedná a rozhoduje v senátech, složených ze soudce z povolání jako předsedy a dvou přísedících, z nichž jmenuje každá strana po jednom ze seznamu (§ 4, odst. 3) z oboru, ke kterému patří, a není-li takového přísedícího, z oboru příbuzného.

(2) Žalobce je povinen jmenovati přísedícího již v žalobě (§ 16), žalovaná strana do 8 dnů poté, kdy jí byla doručena žaloba s vyzváním, aby jmenovala přísedícího. Předseda senátu vyzve stranu, aby jmenovala do 8 dnů přísedícího, také tehdy, když přísedící, který byl stranou jmenován, zemřel, byl funkce zbaven nebo se jí vzdal anebo byl platně odmítnut.

(3) Nejmenují-li strany nebo některá z nich přísedícího, povolá je předseda senátu z osob zapsaných do seznamu sám podle zásady uvedené v odstavci 1.

§ 13.

(1) O vyloučení a odmítnutí členů rozhodčího soudu platí obdobně zákonná ustanovení o vyloučení a odmítnutí soudců v civilním řízení sporném.

(2) O odmítnutí přísedícího rozhodne předseda senátu. O odmítnutí předsedy senátu rozhodne předseda rozhodčího soudu, je-li však odmítán předseda rozhodčího soudu, rozhodne o odmítnutí president zemského soudu.

§ 14.

(1) Rozhodčí soud je výlučně příslušný pro rozhodování ve věcech uvedených v § 1, odst. 1.

(2) Místně příslušný je rozhodčí soud, v jehož obvodu je sídlo národního podniku. Má-li národní podnik zvláštní závod mimo obvod příslušného rozhodčího soudu, je ve věcech, které se týkají tohoto závodu, podle volby žalobce příslušný i rozhodčí soud, v jehož obvodu je tento závod.

§ 15.

(1) Jednání před rozhodčím soudem je veřejné.

(2) Veřejnost budiž však vyloučena vždy, když by při projednávání měly přijíti na přetřes věci, jichž prozrazením by mohly býti jakýmkoliv způsobem ohroženy zájmy nebo obrana státu.

§ 16.

(1) Řízení před rozhodčím soudem se zahajuje podáním žaloby na zrušení nebo na jinou přiměřenou úpravu hospodářsky neodůvodněného závazku národního podniku.

(2) Žaloba může býti podána jen do roka ode dne, kdy rozhodčí soud zahájil činnost (§ 1, odst. 2). Převzal-li národní podnik majetek mu připadající teprve později, počíná lhůta jednoho roku dnem převzetí, u pojišťoven dnem uveřejnění vyhlášky podle § 12 dekretu o znárodnění soukromých pojišťoven č. 103/1945 Sb.

§ 17.

(1) Když žalovaný jmenoval přísedícího nebo když marně uplynula lhůta mu k tomu daná, nařídí předseda senátu rok k ústnímu jednání, ke kterému obešle obě strany.

(2) Před rozhodčím soudem mohou strany jednati samy nebo skrze zástupce. Zástupcem může býti každá svéprávná osoba, která není pokoutníkem.

(3) Nedostaví-li se k jednání strana řádně obeslaná (její zástupce), provede se řízení v její nepřítomnosti, nedostaví-li se však strany obě, nastane klid řízení; na to buď v obsílce upozorněno.

(4) Nepodaří-li se věc vyříditi smírem, provede rozhodčí soud řízení, šetře, pokud z dalších ustanovení tohoto zákona nevyplývá něco jiného, obdobně ustanovení daných pro občanské rozepře právní v řízení před soudy okresními, vyjímajíc řízení ve věcech nepatrných. Rozhodčí soud je povinen, dříve než vydá rozhodčí výrok, slyšeti strany nebo jim dáti příležitost, aby mohly své stanovisko uplatniti a svoje přednesy učiniti. Může vyslýchati strany, svědky a znalce a vzíti je do přísahy. Křivá výpověď je trestná jako křivá výpověď před řádným soudem. O nákladech na řízení platí zásady platné pro občanské rozepře právní. Smír před rozhodčím soudem sjednaný má tytéž právní účinky jako smír soudní.

(5) Rozhodčí soud se usnáší většinou hlasů. Porada se koná v nepřítomnosti stran.

(6) Výrok rozhodčího soudu musí býti odůvodněn. Doručením nabývá mezi stranami účinku pravomocného rozsudku řádného soudu.

(7) O jednání rozhodčího soudu se sepíše protokol; zapisovatele ustanoví president krajského soudu, u něhož je rozhodčí soud zřízen.

(8) O kolcích a poplatcích v řízení před rozhodčím soudem platí poplatková ustanovení pro soudní řízení sporné.

§ 18.

Posuzuje hospodářskou neodůvodněnost závazku, přihlédne rozhodčí soud také k poměru mezi vzájemnými právy a povinnostmi smluvních stran, k významu smluveného plnění pro národní podnik, a co se týká závazků ze služebních smluv, i k obsahu služebních smluv obdobného druhu v jiných podnicích téhož nebo příbuzného odvětví. Rozhodčí soud není vázán návrhem a může zejména, i když se navrhuje zrušení závazku, odpovídá-li to zásadám slušnosti a účelnosti, závazek snížiti na obvyklou míru nebo jej jinak přiměřeně upraviti. Zruší-li závazek, může rozhodčí soud uložiti národnímu podniku, aby zaplatil žalované straně přiměřenou náhradu. Podle okolností může rozhodčí soud přiznat žalované straně přiměřenou náhradu také tehdy, upravuje-li vzájemná práva a povinnosti odchylně od původní smlouvy.

§ 19.

(1) Výrok rozhodčího soudu může býti napaden jen žalobou o bezúčinnost. O tom, z kterých důvodů lze žalovati, aby výrok rozhodčího soudu byl zbaven účinnosti, platí přiměřeně ustanovení civilních řádů soudních o důvodech, pro které lze žalovati o bezúčinnost výroků rozhodčích.

(2) Pro žalobu je příslušný krajský soud v sídle rozhodčího soudu. Lhůta k podání žaloby činí 30 dnů a počítá se podle předpisů civilních řádů soudních o lhůtě k podání žaloby o bezúčinnost výroků rozhodčích.

(3) Krajský soud jedná o žalobě bez zřetele na hodnotu předmětu sporu podle ustanovení o řízení před ním platných.

§ 20.

V právních rozepřích, v kterých se proti národnímu podniku uplatňují nároky ze závazků podniků znárodněných, do kterých národní podnik vstoupil, přeruší soud řízení o tomto nároku v každém období řízení, namítne-li národní podnik, že jde o závazek hospodářsky neodůvodněný. Podá-li národní podnik do 3 měsíců ode dne, kdy příslušný rozhodčí soud zahájil činnost (§ 1, odst. 2), žalobu na zrušení nebo na jinou přiměřenou úpravu závazku, zastaví soud přerušené řízení a náklady tohoto řízení navzájem zruší; rozhodčí soud může ve svém výroku míti zřetel i k těmto nákladům. Nepodá-li národní podnik v uvedené lhůtě žalobu, lze v přerušeném řízení pokračovati.

§ 21.

Národními podniky rozumějí se v tomto zákoně i pojišťovací spolky a ústavy, které byly vládou vyňaty z opatření podle § 10, odst. 1 dekretu o znárodnění soukromých pojišťoven č. 103/1945 Sb.

§ 22.

Kde je v tomto zákoně řeč o zemském soudu, o presidentu zemského soudu a o presidentu krajského soudu, rozumí se tím na Slovensku hlavní soud, předseda hlavního soudu a předseda krajského soudu.

§ 23.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr spravedlnosti v dohodě s ministry průmyslu, výživy, vnitra, zdravotnictví, financí a sociální péče.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Drtina v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.